

TÔI TỪNG KHÔNG TIN VÀO HỢP TÁC XÃ

*Chuyện của Ba Lém - một nông dân trồng thanh long
ở vùng đất đỏ miền Tây*

Hồi đó, tôi ghét ba chữ “hợp tác xã”. Vô đó chi cho rườm rà? Bán cũng phải tự lo, phân bón cũng phải tự mua, mà hợp hành thì tháng nào cũng có mặt. Tôi từng vào thử một lần, rồi rút ra. Trong lòng tôi, HTX giống như... một cái áo may sẵn, không vừa với mình.

Tôi thích tự do. Sáng ra đồng, chiều tự chất trái lên xe, đem ra chợ bán. Gặp thương lái quen thì vui vẻ, lạ thì trả giá chát. Tôi quen kiểu “lấy công làm lời”, mùa nào trúng thì mừng, mùa nào thất thì... đành chịu. Tôi đâu có ngờ, chính cái tự do nhỏ ấy lại là rào chắn khiến tôi không bao giờ vươn tới cái lớn.

BƯỚC NGOẶT:

Một mùa trái không ai mua

Năm đó, thời tiết tốt, thanh long sai trĩu quả. Tôi mừng lắm, tưởng phen này đổi đời. Nhưng đến lúc thu hoạch, thương lái quen gọi điện không nghe máy, đến nhà thì... lặng lẽ từ chối:

Năm nay bên kia trồng nhiều quá chú Ba, tụi con kẹt đơn hàng rồi

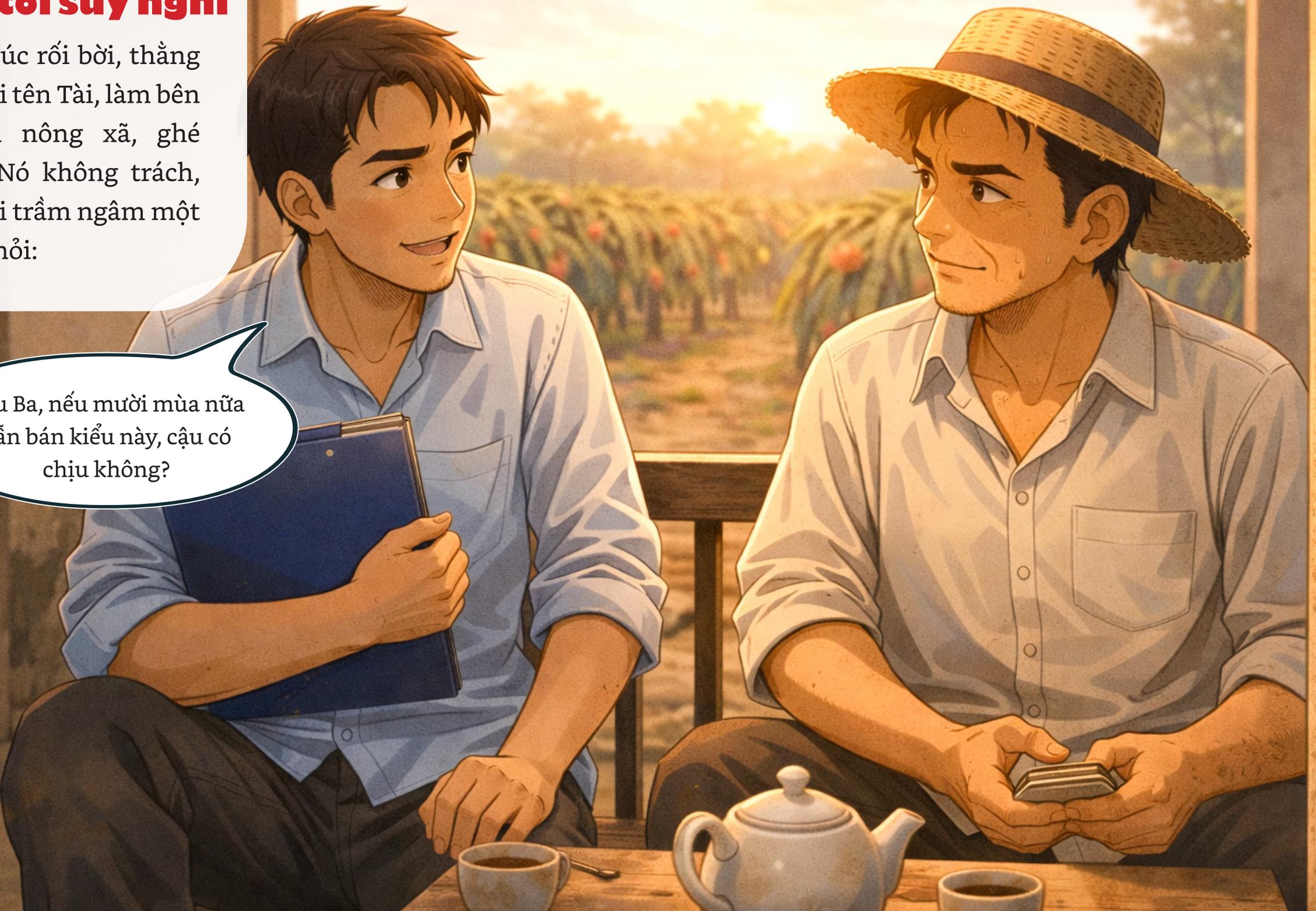
Tôi chết lặng. Hai công thanh long rực đỏ, không ai tới mua. Tôi rao bán từng chuyến, giá rớt thảm. Có ngày bán không đủ tiền thuê nhân công. Cái đau nhất không phải mất tiền, mà là mình chăm từng trái, mà không ai cần nó nữa.

Người cháu và một câu hỏi làm tôi suy nghĩ

Trong lúc rỗi bời, thằng cháu tôi tên Tài, làm bên khuyến nông xã, ghé thăm. Nó không trách, chỉ ngồi trầm ngâm một lúc rồi hỏi:

Cậu Ba, nếu mười mùa nữa
vẫn bán kiểu này, cậu có
chịu không?

Mười mùa nữa...

Câu hỏi ấy như ai gõ một tiếng lớn vào đầu tôi.

HTX Lộc Hưng

Nó kể chuyện HTX bên ấp Lộc Hưng, bắt đầu từ một nhóm khoảng 10 đến 20 người, mỗi người chỉ làm chuẩn 2 liếp vườn. Ai làm tốt được khen, được hỗ trợ thêm giống phân bón. Không ai bị ép làm nhiều. Mọi thứ từ từ, nhưng có hướng đi, có người đồng hành.

Tôi ậm ừ, nghe cũng xuôi tai, nhưng chưa dám thay đổi. Tài nhìn tôi, nói câu tôi nhớ mãi: “Cậu không cần tin HTX. Cậu chỉ cần tin vào cơ hội mới cho chính mình”.

Tôi thử - Rồi tôi đổi - Rồi tôi tin.

Tôi bắt đầu bằng nhóm kỹ thuật. Học cách ghi nhật ký canh tác. Ban đầu ngại lắm, chữ nghĩa tôi yếu. Nhưng cán bộ HTX tới tận vườn, chỉ từng dòng, không chê bai, không hối thúc.

Tôi bón phân đúng liều, phun thuốc đúng thời gian, trái ra đều và bóng hơn hẳn. Doanh nghiệp đến tận vườn, nói vườn tôi đạt chuẩn sơ cấp. Tôi chưa hiểu hết chuẩn đó là gì, nhưng khi nghe “họ muốn ký hợp đồng dài hạn”, tôi bỗng thấy... yên tâm hơn bao giờ hết.

Tôi bắt đầu thấy HTX không chỉ là nơi họp hành. Mà là nơi mình được làm đúng, làm chung và làm có người tin.

Vợ tôi nói: “Ông Ba mà đổi được, ai cũng đổi được”

Giờ đây, tôi không còn sợ chữ “hợp tác”. Vì tôi biết, cái HTX hôm nay đã khác. Nó không đòi hỏi mình phải “tự nguyện mà rậm rạp”. Nó cho mình bước từng bước nhỏ, nhưng vững.

Vườn tôi có bảng hiệu “Vườn chuẩn VietGAP”, cuối mùa được mời chia sẻ kinh nghiệm trước hội trường xã. Tôi chưa từng nghĩ, một người nông dân như tôi, ngày nào cũng dầm mình giữa nắng gió, lại có ngày được đứng trên bục nói với bà con: “Vào HTX, không phải để bị ràng buộc. Mà để không bị bỏ rơi khi rủi ro đến”.

Thông điệp tôi muốn nói với bà con

Tôi biết, vẫn còn nhiều người như tôi trước kia, ngại thay đổi, ngán rủi ro, sợ ràng buộc. Nhưng nếu ai cũng nghĩ vậy, thì làm sao nông sản quê mình đi xa được?

Tôi không nói HTX nào cũng hoàn hảo. Nhưng nếu bà con chọn một nơi làm ăn có tâm, làm thật, thì chính bà con phải chủ động bước vào, gầy dựng, đóng góp. Đừng chờ giá cao mới làm đúng. Làm đúng mới có giá cao. Đừng chờ người khác dẫn đường. Mỗi người thay đổi là một ngọn đèn trong cộng đồng.

Càng ngày tôi càng nhận ra rằng: “Không ai xây được mái nhà kiên cố bằng một viên gạch. Nhưng nếu mỗi người đặt một viên gạch đúng cách thì chẳng mấy chốc ta có một ngôi nhà vững vàng.”

Lê Minh Hoan (phóng tác)